

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 03-12-2021 r.

Marcin Wiącek

IX.517.3085.2016.MK

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny

Szanowny Panie Ministrze,

wystąpieniem z dnia 4 października 2017 r. Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się o zmianę obowiązujących przepisów w zakresie postępowania ze sprawcami przemocy wobec kobiet i przemocy w rodzinie. Mając na uwadze w szczególności wyniki badań ewaluacyjnych¹, wskazujące na pozytywne efekty udziału sprawców w programach korekcyjno-edukacyjnych ukierunkowanych na eliminację zachowań przemocowych, Rzecznik wnioskował o wprowadzenie rozwiązań legislacyjnych pozwalających na rozszerzenie stosowania obowiązku uczestnictwa sprawców przemocy w tych programach.

W udzielonej pismem z dnia 13 sierpnia 2018 r. odpowiedzi Podsekretarza Stanu Rzecznik otrzymał informację, iż w Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace nad nowelizacją Kodeksu karnego, które mają także na celu skuteczną walkę z przemocą wobec kobiet oraz ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie, jednak na ówczesnym etapie nie było możliwe wskazanie, jakie ostatecznie rozwiązania zostaną przyjęte.

Obowiązujące przepisy przewidują stosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych tylko do tych sprawców, wobec których zastosowano w postępowaniu karnym środki o charakterze probacyjnym, przy czym orzekanie przez sąd tego obowiązku jest fakultatywne. Takie ujęcie przepisów pozwala na uniknięcie poddania się oddziaływaniom korekcyjnym przez sprawców najbardziej poważnych przestępstw, co do których sąd uznał, że środek probacyjny nie będzie

¹ Diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie: badanie uczestników programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Ogólnopolskie badanie profesjonalistów realizujących programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, Wyniki badań: Millward Brown SMG/KRC dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej - ogólnopolska diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie.

B. Czarnecka-Działuk, K. Drapała, P. Ostaszewski, A. Wiącek-Durańska, D. Wójcik, W poszukiwaniu skutecznej reakcji na przestępczość. Programy korekcyjno-edukacyjne, Warszawa 2017.

wystarczający i orzekł bezwzględną karę pozbawienia wolności. W swoim wystąpieniu Rzecznik postulował obligatoryjne kierowanie przez sąd do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych wszystkich sprawców przemocy w rodzinie, zarówno tych, wobec których zastosowano środki probacyjne, jak i tych, którzy zostali skazani na bezwzględną karę pozbawienia wolności.

Do chwili obecnej zmiany w zakresie postulowanym przez Rzecznika nie nastąpiły. Jednocześnie analiza danych statystycznych przedstawionych w Sprawozdaniu z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2020 r.² pokazuje, że wskaźniki obrazujące poziom realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc systematycznie spadają. W roku 2020 pewien wpływ na to miała niewątpliwie pandemia, jednak w istocie jedynie pogłębiła ona i tak istniejącą od 2016 r. tendencję spadkową - w porównaniu do roku 2016, liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych spadła o blisko 25%. Szczególnie niepokoi niewielka, i wciąż spadająca aktywność sądów karnych w zakresie nakładania na sprawców przemocy obowiązku probacyjnego w postaci uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym – w roku 2020 sądy orzekły taki obowiązek jedynie w 521 sprawach (spadek o ponad 50% w stosunku do roku 2016).

Mimo potwierdzonej efektywności programów korekcyjno-edukacyjnych, wciąż nie jest to zatem środek wykorzystywany w dostatecznym rozmiarze w celu zapobiegania przemocy w rodzinie. Mając to na uwadze zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Ministra o powiadomienie, czy prace legislacyjne, o których informowano Rzecznika w piśmie z dnia 13 sierpnia 2018 r. są w dalszym ciągu prowadzone, a jeśli tak, to jaki jest stan ich zaawansowania. Uprzejmie również proszę o udzielenie informacji czy przedmiotowe prace obejmują także postępowanie ze sprawcami przemocy, a jeśli tak, to w jakim zakresie i czy zostały w nich uwzględnione postulaty przedstawione przez Rzecznika w wystąpieniu z dnia 4 października 2017 r.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

² <https://www.gov.pl/web/rodzina/sprawozdanie-z-realizacji-krajowego-programu-przeciwdzialania-przemocy-w-rodzinie-za-rok-2020>